

SYNDEFALLET

Finn teksten i Bibelen og les den høyt i gruppa: 1. Mosebok 3

Samtale i gruppa

Hvis du skulle vært med i ei teatergruppe som skulle sette opp dette stykket, hvilken rolle ville du helst spille, og hvilken ville du helst slippe?

Hva er det som, i følge denne fortellinga, er selve *synden*?

Hva slags gudsbilde hører/leser du i denne teksten?

Les videre i gruppa

Syndefallsfortellingen er en klassisk myte og er en del av det vi kaller Bibelens urmyter (1. Mosebok kap.1-11). Ordet «myte» betyr fortelling, og opprinnelig er myter fortellinger om guder og/eller overnaturlige skikkelser. Mytene kan oppleves og forstås på mange plan: som uttrykk for tro, som kulturell hukommelse, som enkeltstående tablå, som livserfaringer, som psykiske symbolreiser osv. Myten skildrer altså ikke noe som faktisk har hendt, men det betyr likevel ikke at myter ikke er eller kan være sanne. Vi må forstå mytene som fortellinger som skal beskrive eller forklare hvordan verden og livet er. De skal være hjelp til å tolke livet. Derfor må vi forstå de bibelske mytene mer som trosbekjennelser enn som referat av faktiske hendelser.

Myten skal ikke i for stor grad tolkes ned i detaljer og enkeltheter, - som f.eks. om det er riktig at slangen er den slueste eller ondeste skapningen i verden. Myten beskriver heller en overordnet livsfølelse eller livsforståelse med bakgrunn i konkrete menneskelige erfaringer (at fødsler er smertefulle, at arbeidet er slitsomt, at slanger ikke har føtter, men må kripe på buken osv.) Det spørsmålet vi stiller til myten er altså ikke: «har dette hendt?» eller «kan dette virkelig stemme?», men «hvorfør fortelles dette?» og «hva kan denne fortellingen bety?».

Syndefallsmyten er en direkte fortsettelse av skapelsesmyten i kap. 2: Menneskelivet er vakkert og godt, men det er ikke bare det: det fins også svik, smerte, angst osv. Igjen er det tolkning av *menneskets* livsvilkår som står i sentrum.

Samtale i gruppa

Kjenner dere til andre fortellinger i Bibelen, både i GT og NT, som kan kalles myter eller som har mytiske trekk?

Myter er livstolkning, – har dere eksempler på myter fra vår egen tid som er med på å prege livene våre?

Les videre i gruppa

Når vi i myten snakker om «mennesket» eller «menneskene», må vi ikke forstå det alt for individuelt, men som uttrykk for hvordan det er å være menneske, både i fellesskap og hver for seg. Legg merke til at personene ikke omtales som Adam og Eva, men som «mannen» og «kvinnen», for å få fram det allmenne og fellesmenneskelige i myten. Det handler ikke om «de to første menneskene i verden», for alle vet jo at de aldri har eksistert i den forstand. Det handler om oss.

«Dere vil bli som Gud» (v.5). Det er menneskets hovedfristelse og grunn synd, - å ville gjøre seg selv til Gud. Det er antagelig ikke mange vanlige mennesker som går rundt og streber etter å ville bli gud. Men det å «være gud» er å ha makt, å være herre over livet. Derfor er det å tilta seg en makt over mennesker og over annet liv man ikke har rett til, - en makt som hemmer og undertrykker andres liv og livsutfoldelse, det er å falle for selve fristelsen.

Utfordringen for menneskene er at det på tilsynelatende er liten forskjell på å være «skapt i Guds bilde» og å ville «bli som Gud», men at det faktisk er forskjellen mellom godt og ondt.

Den mest grunnleggende konsekvensen av fallet er skammen: «Jeg ble redd fordi jeg er naken, og jeg gjemte meg.» (Se kap. 2,25 og 3,7) Skyld handler først og fremst om det mennesket gjør, mens skammen handler om hvem man er. Fallet fører til at umiddelbarheten blir brutt. Både forholdet mellom mennesket og Gud og forholdet menneskene i mellom.

Syndefallsmyten får også fram det klassisk menneskelige i at vi i stor grad finner gode grunner eller unnskyldninger for det vi gjør eller lar vær å gjøre. Her konkret ved at vi peker på andre (v.12-13): Mannen skylder på kvinnen, og i neste omgang på Gud selv («kvinnen som du ga meg»), og kvinnen skylder på slangen. Her aner vi også spenningen mellom det personlige ansvar/egen skyld og tanken om at syndefallet er menneskets skjebne og ikke er noe vi kan komme utenom («syndens makt»).

Samtale i gruppa

«Dersom jeg har såret noen, beklager jeg det.» Dette er noe vi kan høre både i offentlig og privat samtale. Hvordan innrømmer vi vår skyld?

Kvinnen og mannen var ulydige mot Herren Gud. Er det et mål at folk skal være lydige?

Skam er et vanskelig tema. Er skam bare noe vi skal frigjøre oss fra, eller er det noe sant menneskelig ved det å skamme seg?